

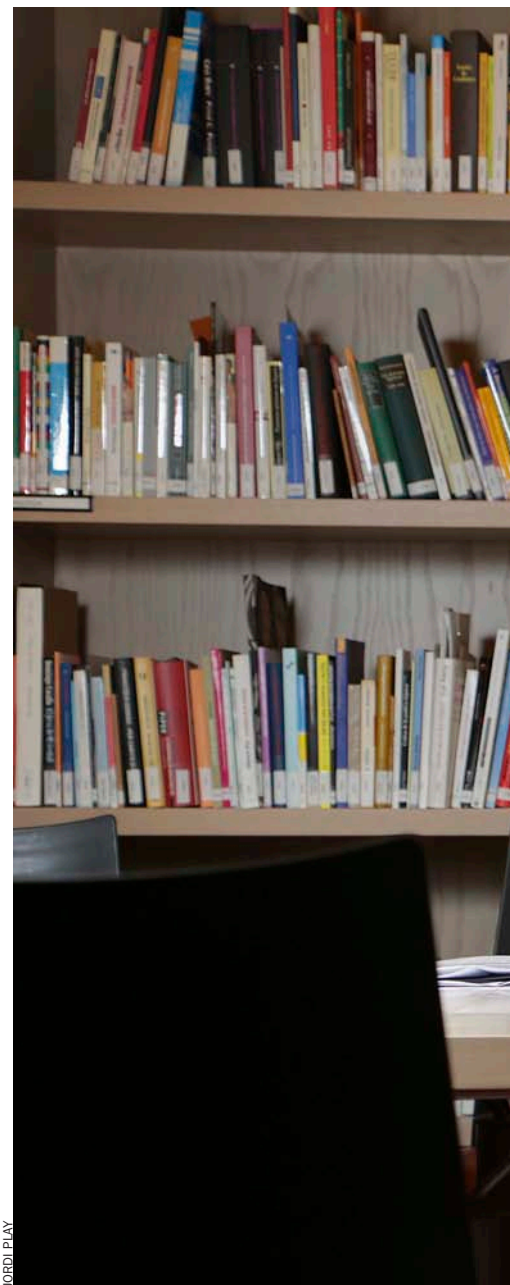
Terratrèmol en el catalanisme

La confessió de l'ex-president Jordi Pujol segons la qual mantenia des del 1980 un capital no declarat de més de tres milions d'euros a Andorra ha provocat una reacció en cadena dins de Convergència i amenaça d'estendre's també a la Federació i, en un grau més petit, al catalanisme. El procés sobiranista, malgrat això, ha començat el compte enrere cap al 9 de novembre, dia de l'anunciada consulta, després que el president Artur Mas no mostrés símptomes de feblesa en la seva reunió amb Mariano Rajoy, el dimecres 30 de juliol.

El context polític convuls i la tardor trepidant que vindrà sí que han convertit la confessió de Pujol en un cas més polèmic que no hauria estat en un altre moment —només cal recordar que Jaume Matas ha entrat a la presó i Carlos Fabra ha estat condemnat la mateixa setmana— per a les dues bandes del conflicte. No és casualitat que els comptes amagats de l'ex-president Pujol, ocults durant 34 anys, surtin a la llum en el moment que Catalunya impulsa una consulta sobre la seva relació amb Espanya, com tampoc no va ser casualitat que les informacions sobre els comptes de familiars d'Artur Mas a Suïssa apareguessin just en l'última campanya electoral. Era també previsible la campanya mediàtica espanyola per barrejar en un *totum revolutum* l'evasió fiscal de Pujol amb el procés i la consulta, i perr vaticinar —emboïca que fa fort— un estat independent corrupte i viciat de soca-rel.

Però el procés també ha condicionat la resposta estrictament catalana, perquè arriba en un moment que l'exemplaritat és un imperatiu, com la claredat, la previsibilitat i el caràcter democràtic de les accions que porten a la consulta. El president Mas es

Un terratrèmol amb l'epicentre en Jordi Pujol ha sacsejat Convergència Democràtica de Catalunya i, per extensió, la federació de CiU i, a una escala inferior, el catalanisme sencer. No és el primer ni serà l'últim, perquè l'Estat mira de fer moure qualsevol falla del terreny. Tot anuncia diverses rèpliques en la geologia familiar de l'ex-president. Caldrà veure si el procés sobiranista no esquerda Unió Democràtica de Catalunya i també quina és la solidesa d'una ERC creixent que ha de mantenir l'equilibri entre els interessos partidistes i els nacionals.

JORDI PLAY

Jordi Pujol a la seva oficina d'ex-president,

va confessar “colpit” per “un dolor immens”, però va voler destacar que “Catalunya està per sobre de tota persona, per rellevant que hagi estat”.

El sisme i les rèpliques. Segons fonts properes a Presidència, Jordi Pujol va informar el president Artur Mas sobre els comptes a Andorra dotze dies abans de fer pública la confessió; concretament, la tarda abans que Oriol Pujol renunciés al seu escó al Parlament de Catalunya i als seus càrrecs a Convergència Democràtica (CDC).

una de les prerrogatives a què ha renunciat després de la confessió, entre les quals hi ha, a més, el sou d'ex-president.

El diumenge 13 de juliol devia ser la data en què l'ex-president Pujol es va confessar a Mas, que va quedar "colpit" per les revelacions, i això devia precipitar la resta d'esdeveniments.

L'endemà, 14 de juliol, al matí, Oriol Pujol es desvinculava del partit mitjançant un comunicat. Hi exposava l'argument que prenien la decisió "ara, perquè el proper període de sessions al Parlament, i també el proper curs polític del partit, engeguin amb l'ordre, lideratge i persones que Convergència necessita per poder donar la màxima

garantia que el procés sortirà bé". Sembla evident, però, que tots dos fets estan relacionats. La confessió del pare posaria Convergència en una situació encara més compromesa si Oriol Pujol mantenia el càrrec de secretari general de Convergència, del qual només s'havia desvinculat temporalment pel cas de les ITV.

La informació que va generar la confessió de Pujol i l'allau d'esdeveniments posteriors la va publicar el diari *El Mundo* una setmana abans, el 7 de juliol. Artur Mas va reconèixer,

en la seva compareixença, que aquesta havia estat la primera notícia del cas. "La família Pujol", deia el titular d'*El Mundo*, "va ingressar 3,4 milions en un mes en un banc d'Andorra."

En el seu comunicat Jordi Pujol explicava que els diners provenien d'una herència del 1980, el control dels quals es va cedir, en aquell moment, a un gestor, del qual Pujol ignorava les maniobres: "El meu pare, en Florenci Pujol i Brugat, va disposar com a darrera voluntat específica que uns diners ubicats a l'estranger —diferents

EFE

Oriol Pujol, en una de les seves últimes sessions del Parlament, el 10 de juliol. Quatre dies després va anunciar que deixava l'escó.

dels compresos en el seu testament—, rendiment d'una activitat econòmica de la qual ja s'ha escrit i comentat, i que no es trobaven regularitzats en el moment de la seva mort el setembre de 1980, fossin destinats als meus set fills i a la meua esposa, perquè ell considerava errònia i d'incert futur la meua

La mort del pare de Jordi Pujol “va tenir lloc [...] escassament cinc mesos” després de la seva primera presa de possessió com a president. “En aquell moment —continua Pujol— la minoria d'edat de la pràctica totalitat dels meus fills em convertia en responsable legal de qualsevol decisió, i malgrat que

i regularització a una persona de màxima confiança del meu pare i també meua, gestió de la qual no vaig voler saber mai el més mínim detall, fins que arribats a la majoria d'edat tots els meus fills es va decidir que aquesta persona cedís aquesta gestió a un dels meus fills”, Jordi Pujol Ferrussola. Tot i que el pare afegeix que “és en aquest moment que el meu error original va contaminar directament els meu set fills i la meua esposa”, el fill gran de Jordi Pujol ha estat el taló d'Aquil·les de la família. Ell era l'objecte de la famosa conversa del restaurant La Camarga entre la líder del PP, Alicia Sánchez Camacho, i la que havia estat amant de Jordi Pujol Ferrussola, María Victoria Álvarez. Les declaracions d'aquesta última sobre una motxilla on Jordi Pujol Ferrussola carregava feixos de bitllets de 500 euros cap a Andorra han acabat als jutjats. La setmana pas-

El terratrèmol Pujol tindrà rèpliques que afectaran diversos membres de la família. Les dimissions volen salvar CDC

opció per la política, en lloc de seguir en el món de l'activitat econòmica. I més encara, perquè havent viscut de prop l'època difícil dels anys 30 o 40 tenia por del que podia passar, i més del que podia passar a un polític molt compromès.”

la meua consciència i el meu càrrec m'empenyien a rebutjar aquesta herència, la darrera voluntat del meu pare juntament amb la seva opinió i dubtes sobre la meua opció vital per la política pesaven encara més, i finalment vaig decidir encarregar la seva gestió

A CDC la marxa d'Oriol Pujol ha estat resolta amb una direcció col·legiada de deu persones; entre elles, Jordi Turull (esquerra) i Josep Rull.

sada el jutge de l'Audiència Nacional, Pablo Ruz, va citar a declarar Jordi Pujol Ferrusola i la seva dona, Mercè Gironès, per indicis d'un delictes de blanqueig de capitals i un altre contra la hisenda pública. A més, Ruz ha emès una comissió rogatòria a Andorra perquè Banca Privada d'Andorra doni informació “dels productes bancaris i/o fons dels quals s'hagin vist beneficiats” tots dos o alguna empresa seva.

El terratrèmol Pujol tindrà rèpliques que afectaran diversos membres de la família. L'objectiu de la dimissió d'Oriol Pujol i de la confessió del fundador de Convergència és que la sotragada principal no afecti la placa tectònica sobre la qual descansa CDC.

Els danys a CDC. Els terratrèmols es poden mesurar segons la magnitud i l'energia alliberada, per a la qual es fa servir l'escala de Richter, o per la in-

tensitat, que s'ha mesurat tradicionalment amb l'escala de Mercalli, que té en compte els danys causats a diferents estructures. Si la magnitud és considerable, tenint en compte que afecta qui va ser president de la Generalitat de Catalunya durant 23 anys, la intensitat en el partit que Pujol va fundar encara s'ha de valorar. De moment, els canvis a l'estructura han afectat la Secretaria General per la sortida d'Oriol Pujol. Els canvis van arribar l'endemà mateix de la confessió de Pujol en una reunió de l'Executiva de CDC que ja era programada. Artur Mas ha optat per una “organització col·legiada” sense el càrrec de secretari general, que ocupava Oriol Pujol. Per al número 2, segons fonts properes a Presidència, Mas va dubtar entre un perfil més tècnic, el de Jordi Turull —portaveu del Grup Parlamentari de CiU al Parlament— i un de més polític, el de Josep Rull, fins

ara secretari d'organització. Finalment, l'elegit ha estat Rull, un terrassenc que els anys 90 ja va fer envermellar Jordi Pujol en aconseguir, al capdavant de les joventuts del partit (Joventuts Nacionalistes de Catalunya (JNC)), una moció a favor de l'estat propi. Rull encara conserva un exemplar de *La Vanguardia* d'aquell 21 d'octubre de 1996 que titulava, en portada, “La JNC desoeix Pujol i reclama la independència”, i, a les pàgines de política, “Els joves de CDC aproven que Catalunya tingui un estat propi”.

Entre els actius de Rull, sens dubte, hi ha aquesta prematura vocació independentista, però també el fet que des de fa més d'un any, com a secretari d'organització ha assumit part de la feina d'Oriol Pujol, que se n'havia desvinculat temporalment mentre s'aclariria el cas de les ITV. Les altres responsabilitats de la Secretaria

d'Organització les havia assumit Lluís Corominas, que ara també entra en aquesta direcció col·legiada de deu persones per encarregar-se sobretot de les pròximes eleccions municipals. També hi serà l'esmentat Jordi Turull. Només hi haurà una cara nova dins de la nova estructura: Carme Conesa, alcaldessa de Sant Cugat del Vallès, que assumirà les tasques de portaveu. D'aquesta manera, Conesa guanya pes en un feu on podia intentar fer-se fort el seu antecessor a l'ajuntament, Lluís Recoder, un dels pocs dins del partit que s'han distanciat de l'aposta sobiranista d'Artur Mas.

La missió més urgent d'aquesta direcció col·legiada haurà de ser, lògicament, minimitzar els efectes de les ones sísmiques: reforçar l'edifici, evitar que s'afebleixi Convergència, preveure les rèpliques i, per sobre de tot, sostenir el lideratge de Mas.

En un moment que les enquestes revelen la davallada de Convergència i Unió a favor d'una ERC en plena erupció, el sotrac de Pujol pot tenir efectes més negatius. En vista d'això, CDC no pot sinó presentar el seu líder com l'impulsor i el garant del procés sobiranista —la fermesa de Mas es va evidenciar una altra vegada en la reunió amb Mariano Rajoy de la setmana passada— i fins i tot presentar el partit mateix com la diana de l'aparell de l'Estat i la caverna mediàtica: a l'estil Carod-Rovira, que va aconseguir el seu màxim de vots en encapçalar la llista d'ERC al Congrés després de la reunió de Perpinyà i l'atac furibund dels mitjans espanyols de comunicació.

Esquerdes a la federació. En l'evolució electoral de CiU, però, cal tenir en compte un altre factor important: les relacions amb els socis d'Unió Democràtica de Catalunya (UDC). El terratrèmol causat per la confessió de Jordi Pujol pot afectar la federació en el sentit que el líder d'UDC, Josep Antoni Duran i Lleida, ja ha provocat diversos sismes pressionant cap a una direcció contrària a la de Convergència i a una part del seu partit, una part encara difícil de quantificar. Des del moment que el president de CDC, Artur Mas, va decidir fer la consulta independentista, Duran s'ha mantingut

ferm a favor del dret a decidir, però ha pressionat també en direcció a una tercera via que l'Estat, paradoxalment, ha desoït. Sembla paradoxal, perquè l'Estat podria soscar, mitjançant aquesta via, la unitat del catalanisme, cada cop més clarament decantada cap a l'independentisme. Amb una oferta de reforma clara de l'encaix de Catalunya en Espanya, l'Estat hauria pogut posar a favor seu els estrats més tebis d'aquest sobiranisme. Ben al contrari, la posició inflexible de l'Estat —no només del Govern espanyol, sinó també de les institucions estatals— ha allunyat d'Espanya molts sobiranistes poc partidaris de l'independentisme. És sabut que els gratacels han de tenir una certa flexibilitat per ser estables: com més rígida és la base, més vulnerables són als moviments de la Terra.

Duran i Lleida lidera Unió sense contestació i així continuaria molt temps si en el futur de Catalunya no hi hagués una consulta sobre la independència. Mentre es tracti del dret a decidir, segons fonts del partit, no hi haurà esquerdes, però el dia que el partit s'hagi de pronunciar a favor del sí/no o el sí/sí en la consulta, la cosa canviarà. Les mateixes fonts afirmen que Duran va amenaçar de presentar-se separatament a les eleccions europees si Convergència decidia fer una llista conjunta amb ERC. I el líder d'UDC faria el mateix en vista de la possibilitat d'una altra llista conjunta de cara a unes hipotètiques eleccions plebiscitàries, si fossin convocades com a pla B després de la prohibició de la consulta del 9-N. En aquest cas, però, Duran hauria de mesurar les seves forces amb

A dalt, Artur Mas a l'arribada a l'Executiva Nacional de CDC el 14 de juliol. A la dreta, Josep Antoni Duran i Lleida al Congrés dels Diputats el 8 d'abril defensant la transferència de la convocatòria de referèndums. A sota, acte de l'ANC a Lleida, la setmana passada.

el sector independentista del partit, que, tot i haver crescut, ara mateix ningú no s'atreveix a quantificar. Si la conseqüència fos una esquerra prou ampla, dependria de la profunditat de les dimensions d'un estrat i de l'altre en el moment en què el partit fes el seu congrés.

Amb tot, les mateixes fonts descarten la possibilitat que UDC passi a tenir un paper d'escuder o de satèl·lit del PP, com el que té Unió del Poble Navarrès a Navarra.

El continent catalanista. El tercer àmbit que el sotrac de Jordi Pujol pot afectar és el més ampli del catalanisme i l'independentisme: els partits, la societat civil, el procés i la consulta. En aquest tercer cercle concèntric, més allunyat de l'epicentre però sensible

Oriol Junqueras (dreta) i els dos nous eurodiputats d'ERC (Ernest Maragall i Josep Maria Terricabras) la nit de les eleccions europees.

a les ones sísmiques, el partit polític que agafa força i estén el seu magma és Esquerra Republicana. L'ERC de Junqueras es resisteix a entrar al Govern i ha de mantenir un equilibri difícil entre els interessos partidistes i els interessos de país. Entre els seus objectius a curt termini, doncs, hi ha, d'una banda, la celebració de la consulta o, en cas que no es pugui fer, la transició cap a unes plebiscitàries, i de l'altra, les eleccions municipals. Totes dues coses provocaran, en un futur proper, friccions amb CiU, i fins i tot friccions internes si no es gestionen

ERC ha de fer equilibris entre els interessos partidistes i els del país

com cal. Els líders d'ERC han pogut constatar que la situació actual, en la qual són valedors teòrics del procés sense passar pel tràngol de governar les engrunes i les retallades, els dona uns rèdits electorals immillorables. En la curta etapa de Junqueras en la

presidència d'ERC s'ha passat de ser la quarta força política del país a ser la més votada en un ascens que pot continuar si, per exemple, CiU acaba pagant els plats trencats de la família Pujol. En aquest vessant, ERC s'ha de sentir còmoda i poc disposada a entrar en un executiu de concentració amb Mas. Ans al contrari, vol que aquest ascens sobtat es concreti, finalment, en unes eleccions realment serioses — les últimes han estat europees — que la presentin al Principat com a força de poder creixent: les municipals del 2015.

Però aquest interès partidista pot tenir les conseqüències contràries a les desitjades. Diuen que una mena de consell assessor de la direcció d'ERC, on hi ha, entre més persones, Joan Puigcercós i Joan Manuel Tresserras, recomana a Junqueras l'entrada al Go-

vern. El cas és que fins ara Junqueras ha rendibilitzat la seva aparent llunyania dels interessos partidistes, que expressa sovint declarant que l'interès d'ERC és la independència més que no pas cap altre objectiu de partit. I d'ara endavant, ni al procés ni a la consulta no els convé un Govern de la Generalitat fràgil o afeblit. Si es dona aquest fet, l'opció més coherent per a ERC és participar en un executiu que reforci Mas, garanteixi la consulta o el pla B i ofereixi estabilitat política i econòmica al país.

Perquè l'últim protagonista afectat per aquest sotrac i per les anunciades rèpliques que s'aniran produint durant aquest mes d'agost pot ser la consulta del 9-N. Sobre aquesta possibilitat, els sismògrafs tenen opinions per a tots els gustos. Sense sortir de Catalunya, Duran i Lleida ha afirmat que la confessió de Pujol sí que afectarà la consulta, tot i que no sap fins a quin grau, i la presidenta de l'Assemblea Nacional de Catalunya (ANC) opina ben a l'inrevés: "Si no fem net, no podrem construir un país nou".